

Prorektors årsfesttale:

Et af vore bedste år

Prorektor Kim Brøsen

Det akademiske år 1996/97 har været et af de bedste og mest begivenhedsrige i Odense Universitets 31-årige historie. Både inden for forskning og uddannelser har der været meget at glæde sig over siden sidste årsfest.

På et universitet af Odense Universitets størrelse har ledelsen en særlig forpligtelse til at identificere de indsatsområder inden for forskning og undervisning, hvor vi traditionelt er stærke, eller hvor regionale forhold giver os nogle særlige muligheder eller forpligtelser. Af hensyn til den forskningsbaserede undervisning spiller hensynet til bredden stadigvæk en rolle ved fordeling af ressourcer, men i langt højere grad end tilfældet har været ved andre danske universiteter, har vi i de senere år konsekvent favoriseret de stærke grupper. Derved har vi opnået, at der på alle fire fakulteter findes forsknings- og undervisningsmiljøer, som er de bedste i Danmark, og som fuldt ud er på højde med tilsvarende stærke miljøer i udlandet. Aldrig tidligere i universitetets historie har denne strategi givet så meget bonus som i de seneste 12 måneder. Adskillige gange har markante offentlige såvel som private initiativer fået champagnepropperne til at springe internt på universitetet og samtidig vakt betydelig opmærksomhed i offentligheden også langt uden for regionens grænser.

Bestyrelsen i Danmarks Grundforskningsfond besluttede d. 11. juni, at der skulle oprettes syv nye forskningscentre, hvoraf de tre helt eller delvist er beliggende på Odense Universitet. Det drejer sig om „Dansk Center for Demografisk Forskning“, „Center for Eksperimentel Bioinformatik“ og „Earth System Science Center“, hvor oprettelsen af sidstnævnte gennemføres af Odense

og Københavns Universiteter i fællesskab. I alt tegner de 3 initiativer sig for en samlet offentlig bevilling på 130 mio. kr., hvoraf Odense Universitet har fået broderparten.

Foruden de offentlige initiativer har året været karakteriseret af en række markante private initiativer. Det vakte behørig opsigt i hele Danmark, da der den 8. januar sprang

en let forsinket men yderst velkommen nytårsbombe i form af nyheden om, at A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formål havde besluttet at give Odense Universitet en gave på 75 mio. kr. Gaven skal anvendes til at opbygge et internationalt forsknings- og uddannelsesinstitut for anvendelse af informationsteknologi i industriel produktion. Ved at bygge videre på et eksisterende forskningsmiljø på Odense Universitet fik instituttet, som blev navngivet Mærsk Mc-Kinney Møller Institut for Produktionsteknologi, en flyvende start. Indtil videre huses instituttet i de eksisterende bygninger, men allerede i begyndelsen af 1999 forventes det, at instituttet vil kunne flytte ind i en ny bygning på Campus tegnet og projekteret af arkitektfirmaet Henning Larsens Tegnastue A/S, som næppe behøver yderligere præsentation. A.P. Møller fondens storslåede gave skal ses som en anerkendelse af perspektiverne i de resultater, der er opnået i samarbejdet imellem det internationalt anerkendte forskningsmiljø i robotstyring på Odense Universitet og Odense Staalskibsværft. Med et slag har Odense Universitet erobret den gule førertrøje, når det gælder forskning i intelligente produktionssystemer.

„På alle fire fakulteter findes forsknings- og undervisningsmiljøer, som er de bedste i Danmark“

Perspektiverne rækker imidlertid endnu videre. I forhold til mange af de lande, vi normalt sammenligner os med, hersker der i Danmark en sær gensidig berøringsangst imellem universiteter og

private virksomheder. Derved går universiteterne glip af væsentlige impulser fra erhvervslivet, hvis internationale konkurrenceevne til gengæld svækkes på grund af mangelfuld eller for-

sinket kommerciel udnyttelse af universiteternes grundforskning. Det er mit ønske, at A.P. Møller-initiativet kommer til at tjene til inspiration for andre forskere og erhvervsvirksomheder.

Frugtbart samarbejde

Disse betragtninger fører mig direkte over i et andet privat initiativ, nemlig Center for Proteomanalyse i natur- og sundhedsvidenskab, som blev officielt indviet i februar af Forskningsminister Jytte Hilden. Novo Nordisk A/S bidrog med et millionbeløb til indretning af laboratorierne i Forskerparken Fyn. Initiativet illustrerer Forskerparkens anvendelighed, når det drejer sig om at træffe nogle hurtige beslutninger om oprettelse af grundforskningsmiljøer, hvis forskningsresultater har åbenlyse kommercielle interesser for private sponsorer, i dette tilfælde medicinindustrien. Når det i det hele taget lykkedes at lokke proteomforskere til Odense, så skyldes det i høj grad udsigten til et frugtbart samarbejde med professor Peter Roepstorff's forskergruppe i protein-kemisk massespektroskopi. Med oprettelsen af „Center for Eksperimentel Bioinformatik“ netop under ledelse af Peter Roepstorff og Matthias Mann er der skabt mulighed for en betydelig ak-

tivitetsforøgelse i dette bioteknologiske grundforskningssamarbejde. Hermed går jeg ud fra, at jeg også har motiveret valget af årets festtaler.

Fjord- og Bæltcentret i Kerteminde, hvor universitetet driver en feltstation, blev indviet af Hans Kongelige Højhed Prins Joachim d. 15. marts, og centret har siden vist sig at være en stor publikumssuccés.

Ugen efter, at vi sidst var samlet til årsfest, indgik Odense Universitet sammen med Sydjysk Universitetscenter en aftale med firmaerne Kompan og Lego, som påtog sig at finansiere det humanistiske forskningsprojekt vedrørende Barndoms- og Børnekulturforskning. Der er tale om Danmarkshistoriens største enkeltbevilling fra private virksomheder til humanistisk forskning, og efter et års aktivitet tegner projektet yderst lovende. Helt efter planen betød året et farvel til det Humanistiske Forskningscenter Menneske og Natur på Hollufgård, som lukkede d. 1. juli efter fem års virke. Centret blev drevet med støtte fra Det Humanistiske Forskningsråd og Miljø- og Energiministeriet i fællesskab. Slutevalueringen viste, at centret med sin fokuserede forsknings- og formidlingsindsats havde haft den ønskede virkning til gavn for interessen for miljøetik og miljøets kulturhistorie.

Afviklingen af det humanistiske forskningscenter gav samtidig plads til det nyoprettede Institut for Statistik og Demografi. I den forbindelse vil jeg gerne have lov til at takke Odense Kommune for stor hjælp med hensyn til den midlertidige placering af et nyt stort institut med mere end 40 forskningsmedarbejdere. på Hollufgård. Institut for Statistik og Demografi er oprettet helt i Odense Universitets tværfakultære ånd, idet centret skal drives af fire professorer, én fra hvert af de fire fakulteter. Fra rektoratets side skal der lyde megen ros og anerkendelse til fakulteterne, som ved at finde ressourcer og afdække behov og muligheder sammen skabte rammen til et fornemt fællesprojekt. Den meget store bevilling fra Danmarks Grundforskningsfond til oprettelsen af Center for Demografisk Forskning pas-

ser som fod i hose til vores eget initiativ. Og nu vi er ved det med tal og økonomi, så er et professorat i finansiering sponsoreret af Den Danske Bank under besættelse.

Nye uddannelser

I de senere år har Odense Universitet sat noget nær danmarksk rekord i oprettelsen af nye uddannelser. Således så en række helt nye uddannelser eller overbygninger dagens lys i det forgangne år, og andre er på spring. I året, der gik, fik Det Naturvidenskabelige Fakultet blandt andet på baggrund af en stor lokal opbakning tilladelse til at uddanne civilingeniører. I realiteten er der tale om at kalde en række tekniske uddannelser, som har været udbudt i en år-række, ved deres rette navn. De fire civilingeniøruddannelser startede tidligere på måneden. Det drejer sig om de tre overbygningsuddannelser for diplomingeniører, nemlig i Fysik og Teknologi, Miljøteknologi og Kemi samt i Datateknologi, som gennemføres i et parallelt forløb på Odense Universitet og Ingeniørhøjskolen Odense Teknikum.

Ligeledes 1. september startede det første hold på ca. 20 cand.negot-studerende i polsk, og det samme gjaldt kandidatoverbygningen i Biomekanik. Inden for åben uddannel-

sesområdet indgik Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet en samarbejdsaftale med Team Danmark om en Diplomuddannelse i Eliteidræt, og som alle sik-

kert ved gav undervisningsministeren i sidste uge sin tilladelse til, at Odense Universitet allerede fra næste år kan udbyde en journalistuddannelse. På Det Samfundsvidenskabelige Fakultet venter man spændt på ministerens afgørelse med hensyn til forslaget om at oprette en cand.scient. pol.-uddannelse.

Vi har ikke blot interesseret os for uddannelsernes kvantitet, men også for deres kvalitet. Universitetspædagogik er et område under udvikling, men med indførelsen af adjunktpædagogikum blev der sat gang i bestræbelserne om at samle ressourcerne inden for dette område på Odense Universitet. Dette har blandt andet udmøntet sig i dannelsen af Center for Forskningsformidling og Efteruddannelse, og der er ansat fuldtidspædagogiske medarbejdere ved flere fakulteter. Samtidig blev der skabt en del af grundlaget for at reflektere på Undervisningsministeriets invitation til at byde ind på oprettelsen af et Viden-center for Læreprocesforskning. Den idé var der også andre universiteter, der fik, og indtil ministerens tale for lidt siden har vi ventet med tilbageholdt åndedræt på en afgørelse i sagen. Vi takker for tilliden, og vi glæder os til at tage fat på arbejdet.

Studenterindflydelse

Studienævnene er et andet meget vigtigt kvalitetssikringsinstrument, når det gælder uddannelse. Med 50% repræsentation i studienævnene er de studerende i Danmark sikret større indflydelse på deres egen uddannelse end studerende i noget andet europæisk land. Det er ikke mindst derfor, at kvaliteten af universi-

„I de senere år har Odense Universitet sat noget nær danmarksk rekord i oprettelsen af nye uddannelser.“

Prørektor Kim Brøsen lykønskede og overrakte doktorbreve til tre af årets fire doktorer: Dr. med. Mogens Lytken Larsen, dr. med Ole Hother Nielsen og dr. scient Erik Kristensen. Dr. med. Erik Berg Schmidt var ikke til stede ved årsfesten.

tetsuddannelserne i Danmark er helt i top. For at sikre niveauet både i de mange nye uddannelser, men også i de mere veletablerede uddannelser under forandring, bliver der i fremtiden mere end nogensinde før behov for, at de studerende fortsætter med at udnytte deres demokratiske rettigheder og gør deres store indflydelse gældende i studienævne.

Vores kandidater skal klare sig i et stadig mere globalt marked, og de internationale aspekter i uddannelserne bliver derfor prioriteret højt. Vi søger at stimulere vores studerende til at gennemføre dele af deres uddannelse ved udenlandske universiteter, og vi forsøger tilsvarende at gøre det attraktivt for udenlandske studerende at gennemføre kortere eller længere ophold i Odense.

Som det første flerfakultære universitet i Danmark har vi gennemført en konsekvent akkreditering af samtlige uddannelser inden for rammerne af det EU-initiativ, som har fået den tekniske betegnelse ECTS, hvilket står for European Credit Transport System, om man vil en art „ISO 9001 certificering“ af de længerevarende uddannelser i Europa. Nogleordene i dette initiativ er „kvalitetssikring“, „gennemskuelighed“ og „mobilitetsfremme“. Allerede nu kan det konstateres, at initiativet har været en succes, idet søgningen fra udenlandske studerende i år har været større end nogensinde. Det er ikke gratis at administrere udlændinges studieophold i Danmark, og det er heller ikke gratis at yde den fornødne studievejledning. Desværre har den økonomiske støtte fra EU ikke helt holdt trit med udgifterne. Hvis ikke vi skal blive ofre for vores egen succes, er det nødvendigt, at Folketinget tilfører området flere økonomiske ressourcer, eller at regeringen søger at gøre sin indflydelse gældende i EU, således at støtten herfra øges.

Trængsel på Campus

Campus blev oprindeligt bygget til at huse 5-6.000 studerende. I dag er der dobbelt så mange. Med de mange nye initiativer i form af nye institutter og uddannelser vil antallet af studerende,

lærere og TAP-personale stige yderligere. Det siger sig selv, at vi for længst har nået bristepunktet, men heldigvis synes hjælpen at være lige om hjørnet. Licitationen af en 700 kvadratmeter stor udvidelse af Klinikbygningen ude ved Odense Universitetshospital blev offentliggjort for nyligt, og bygningen ventes klar til ibrugtagning i sommeren 1998. Så sent som i går blev licitationen til et 4.000 kvadratmeter stort byggeri i Winsløwparken 18 også ved Odense Universitetshospital offentliggjort. På

nærmest mirakuløs vis afveg tilbuddene kun med få % fra det budgetterede.

Byggeafsnit 32, som er den interne betegnelse for et planlagt nybyggeri af tilsvarende størrelse på Campus, hvor dele af Humaniora og Sam-

fundsvidenskab om nogle år skal huses, er i øjeblikket i EU-licitation, og resultatet heraf kendes formentligt først i midten af november. Hertil kommer Henning Larsens spændende nybygning på 2.500 kvadratmeter, hvor Mærsk Mc-Kinney Møller Institutet for Produktionsteknologi skal have til huse. Alle 3 byggerier forventes at stå klar til

indflytning i begyndelsen af 1999. Der blev i foråret afholdt en arkitektkonkurrence om en yderligere udvidelse af Campus mod nord. Projekteringen er så vidt fremme, at Undervisningsministeriet har afleveret et aktstykke til Folketingets Finansudvalg. Byggeafsnit 34, som udvidelsen er døbt, er planlagt til at finde sted i 2 etaper. Første etape på ca. 12.000 kvadratmeter skal efter planerne tages i brug 1. februar 2001, og anden etape på ca. 9.000 kvadratmeter skal efter planerne stå klar et par år senere. Med dette byggeri får Campus et længe savnet markant hovedindgangsparti, og der bliver endvidere plads til Institut for Idræt, Center for Biomekanik samt til kontorer og undervisningslokaler til brug for Humaniora og Samfundsvidenskab.

Jeg vil gerne benytte mig af lejligheden til at rette en tak til Undervisningsministeriet, Byggedirektoratet og ikke mindst undervisningsminister Ole Vig Jensen, som har udvist stor forståelse og hjælpsomhed i forbindelse med vores bestræbelser på at afhjælpe lokale problemerne. Jeg vil også takke de lokale politikere, som indså, at vores pladsproblemer ikke kun er et isoleret anliggende for os, men at Odense Universitets trivsel i høj grad angår hele regionen, og som derfor gjorde deres politiske indflydelse gældende for at hjælpe os igen med mange af de vanskeligheder, som statslige byggerier i denne størrelsesorden uvægerligt løber ind i.

Det sydlige Danmark

Dette fører mig naturligt over i den sidste del af min årsfesttale, som vedrører Odense Universitets relation til regionen, og her tænker jeg ikke blot på Fyn men hele det sydlige Danmark. Ikke bare i Danmark, men over det meste af verden anerkendes det nu, at universiteterne gennem deres forskning og uddannelse af højt kvalificerede kandidater udgør et væsentligt fundament for samfundets vækst og erhvervsudvikling.

Overvejelser vedrørende universiteters geografiske placering i Danmark bør tage deres udgangspunkt i den antropologiske kendsgerning, at mange danskere, herunder mange af de unge danskere, nødtigt flytter fra den egn, hvor de er født. Til illustration af dette viser statistikken, at 90% af de københavnske unge, som er interesseret i en længerevarende uddannelse, får en studieplads i

„Der bliver i fremtiden mere end nogensinde før behov for, at de studerende fortsætter med at udnytte deres demokratiske rettigheder“

Banjo og blus på cigaren - traditionel jazz er et fast indslag ved årsfesten. Olsen-Banden fik fyldt dansegulvet ved kantine IV.

København. På Fyn er det tilsvarende tal ca. 65%, men i Sønderjylland er tallet kun ca. 45%. Dette kan ikke fortolkes på anden måde end, at de unge i Sønderjylland i langt højere grad end deres jævnaldrende andre steder i Danmark enten opgiver at få en længerevarende uddannelse eller bliver nødt til at flytte for at få én. Dette er i sig selv et problem.

Hvad værre er, når kandidaterne afslutter deres uddannelse, vil de typisk være i slutningen af tyverne, og mange vil have stiftet familie og vil derfor være mindre tilbøjelige til at flytte tilbage. Det giver vanskeligheder med at rekruttere højt uddannet arbejdskraft til samfundets institutioner, offentlige såvel som private, i det sydlige Danmark. Fraværet af et egentligt regionalt universitet i Syd- og Sønderjylland begrænser den nødvendige erhvervsudvikling gennem fælles forsknings- og udviklingsprojekter imellem universitet og private såvel som offentlige virksomheder. Med visionen om et nyt syddansk universitet organiseret i en 4-campi-model er der efter mit ubeskedne skøn skabt et Columbusæg.

På den ene side tilgodeses det sydlige Danmarks legitime ønske om også at få andel i det samfundsgode, det er at have et helt flerfakultært universitet beliggende i regionen. På den anden side honoreres kravet om, at et moderne universitet nødvendigvis må have en sådan størrelse, at den tilstrækkelige kritiske masse er tilstede for at sikre, at universitetet både hvad angår forskning og uddannelse fuldt ud kommer på højde med de bedste universiteter i udlandet.

Som alle ved, modtog undervisningsminister Ole Vig Jensen i slutningen af august et forslag om oprettelsen af et nyt fusioneret storuniversitet i Syddanmark. Forslaget var underskrevet af de tre rektorer for Odense Universitet, Handelshøjskole Syd-Ingeniørhøjskole Syd og Sydjysk Universitetscenter, som er de institutioner, der skal indgå i den kommende fusion. Hovedsigtet med fusionen er at tilvejebringe en væsentlig udvidelse og større bredde i udbuddet af længerevarende uddannelser vest for Lillebælt. Tanken er, at hver af de fire

campi i Esbjerg, Kolding, Odense og Sønderborg inden for rammerne af det samlede universitet skal etablere deres egen uddannelses- og forskningsprofil.

Den økonomiske forudsætning for, at visionen kan realiseres, er, at der tilføres det nye universitet flere ressourcer, idet en øget forskningsdækning er helt nødvendig for, at der kan etableres et tættere samspil med virksomheder og offentlige myndigheder i regionen, end tilfældet er i dag. Hvad får Odense Universitet ud af at indgå i den foreslåede fusion, vil nogen måske spørge. Jeg føler mig overbevist om, at vi lettere som en del af et stort universitet vil kunne tiltrække studerende fra de stadigt faldende ungdomsårgange. Jeg skal ikke forsøge at skjule, at vi også har skelet til de store offentlige investeringer, der foretages i Københavns Universitet i disse år som led i visionen om at skabe et samlet Ørestads Universitet med henved 100.000 studerende i Lund, Malmø og København. Hvis ambitionen om at skabe et af Europas største universiteter i Ørestaden lykkes, så vil vi få en dynamo, som hele Danmark vil få fordel af.

På tilsvarende måde udgør Aarhus Universitet og Ålborg Universitet andre kraftcentre, hvad viden og kompetence angår. Vi ønsker også fortsat at yde vores vigtige bidrag

til samfundsudviklingen i hele Danmark. Derfor går Odense Universitet med fuld kraft ind i dannelsen af det nye storuniversitet.

Status for fusionsdrøftelserne er den, at de tre institutioners styrende organer sagde klart ja til fusionen, og at lederne for to dage siden fik forhandlet de sidste detaljer på plads. Det justerede forslag er nu sendt til undervisningsministeren og Folketinget til endelig vedtagelse. Sker det, og det håber jeg inderligt, at det gør, så bliver det nye storuniversitet en realitet fra 1. januar 1998. Fusionsdrøftelserne har fundet sted under et stort tidspres, og indholdet af forhandlingerne har af indlysende årsager i perioder været omgærdet med et vist hemmelighedskræmmeri. Kritikken af informationsniveauet har været berettiget, men uundgåelig. Nu er resultatet af forhandlingerne imidlertid kendt og tilgængeligt for alle.

Bus-sprællemænd i Studenterrevyens parade af top-numre fra tidligere år.

Jeg indledte min tale med at fastslå, at det sidste år hører til blandt de bedste og mest begivenhedsrige i Odense Universitets historie, og jeg håber at jeg i den forløbne halve time har dokumenteret rigtigheden af denne påstand. Tiden er nu moden til at stoppe op og klappe hesten. Vi har brug for i et mindre hæsblæsende tempo at konsolidere de mange nye initiativer. Der skal udarbejdes handlingsplaner, og planerne skal føres ud i livet. Det vil i vid udstrækning ske inden for rammerne af institutbestyrelser, fakultetsråd og studienævn, det vil sige i tæt samarbejde og dialog imellem ledelse, de ansatte og ikke mindst de studerende.

Først når planerne er realiseret, har vi bevist, at vi var tilliden værdig. Dette bliver hovedudfordringen for alle universitetets grupper i de kommende år. Mange tak for Deres opmærksomhed.

*Kim Brøsen
Prorektor*